

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי פ"ב מהל'
טומאת עין הלכה ח
סמך עין רל"ג:
ב א ג מיי פ"י מהלכות
שמיטה הלכה ז
סמך עין סג ט"ש ע"ד
ס"ל ספ"ג ו' ס"ד נד
ספ"ד:
ב ד ה מיי פ"ו מהל'
שבת הלכה ג' ע"ט
כ"מ וצ"מ סמך עין
דרכנו ל' ט"ש ע"ח ס'
סמך ספ"ג ז':

רבינו הגאון

ופרקינן הא דעבדו דלת
בהאי מבוי עקום כרב
עבדו. דאע"ג דאמר רב
הלכה כתנא קמא [הא]
אמר אין מורין כן, אלא
דליבא דחגיגה
דאמר עושה דלת. ולרב
איא בר אבהו דאמר
הלכה ומורין כן, פריך יז
שיורי, כי לא עבדינן כחרי
חוצמי בגון שדרה ועקרה
צילע מעיקרא טריפה,
דסתרי אהרדי. דחיסרון
בשרה (שדרה) חוליא וצילע
בשרה ועקרה צלע בלא
חוליא, אבל תרי חומרי
דלא סתרי אהרדי עבדינן.
וכבר פירשנו שמועה זו
בפרק אילוי טריפות בהאי
תנן כמה חיסרון בשרה
כדי שינטל מן החי וימות.
ולעניין טריפה תנן זה
הכלל כל שאין כמות חיה
טריפה, וכיון שאתה
עושה חוליא אחת טריפה,
לעניין טומאה [אם חסר]
חוליא אחת [אתה] מטמא
באהל דתן סותרין זה את
זה. פי' [אתה] תרי
חומרי דסתרי אהרדי, כגון
שדרה וגולגולת דתנן
בבריייתא כדו שינטל מן
החי וימות. ובי טומאה
לגן כמה חסרון בשרה
ולא יתה מטמא באהל
בית שמאי אומרים שתי
חוליות ובית הלל אומרים
אחת, וחלוקתם רבית
שמאי כברי לא מית עד
(דאשתלמי) [דאשתלמי]
מינה תרי חוליות. וביית
הלל סביר כשנטלם
חוליא אחת מית ובאלו
הותוה ראשו. ואם נחמיר
כבית הלל לחשוב מה
למטא במעט מת
ולכשימות לגמרי [אינו]
מטמא באהל שכבר חסר
כדי שינטל מן החי וימות.
ואם כשנטלה ממנו חוליא
אחת אינו מת אלא הוא
מטמא אינו מטמא
במעט. אבל לטמאי במעט
כבית הלל ובאהל כבית
שמאי לא איפשר, דהא
העיקר דסמכה דתרייהו
עליה כדי שינטל מן החי
ולא יתה פשר (להליל)
[לומן] (2) לבית אחת
לכית שמאי חי בשרה הלל
מת. וכיון ששינוי בטרפה
במינה חלל כל שאין
שמואל וכן לטריפה,
ושנינו במשנתנו אדם
אינו מטמא עד שתצא
נפשו אפי' גוסס וכו',
הותוה ראשיתו אפי'
שמפרכסין טמאין כגב
הלטאה שפרכסות. ומי
שינטלה ממנו חוליא אחת
לכית הלל באילו הותוה
ראשיתו, יתיב רב יוסף
וקאמרו, הא דת"ר כיצד

בגון שדרה וגולגולת. משמע דוכן לטרפה אתרוייהו קאי ואם תאמר
מאי קאמרי ז"ה כדי שינטל מן החי וימות לז"ש נמי מית
בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דלמר וכן לטרפה לענין
גולגולת כיון דמית ז' ו"ל דרגילות הוא למוות על ידי נטילה בחסרון
מועט מעל ידי רקיבה וחוליא וא"ת

וצאלו טריפות (חולין ד' מב): דפרין
והאיכא בגמ' ר' זבד שמעמחא והסמך
הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי
מגולגולת ו"ל דחסרון גולגולת דטריפה
היינו משום דסוף הקרום של מוח
ליפסק והוי ככלל י"ח טריפות אבל
שדרה לא הוי משום דסוף החוט
ליפסק דאפילו למטה מפרשות ליתא
טריפות בפסיקת החוט איירי:

(ו) ומיהו כמה בני אדם שנטל הרבה מעט
וגולגלתם ולא יקבד הקרום וחיו ו"ל דחסרון
הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג
דאיכא למ"ד דצנחמה צנח"ג צנח"ק קרום
העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון
ליפסק אבל צלחם אין כוסו ליפסק לפי
שהוא קשה וחזק בצדס יומר מצמחה ולכן
כריך חסרון העטם אבל למ"ד עד דליקוי
מתחיל אדם וצנחמה שריס דנין צלחם זין
צנחמה כי נפסק העטם עם הקרום סוף
התחתון ליפסק (ו):

ונהג בו ב' עישורים. מפרש
צירושלמי שטישר על תנאי
וחללו ונתנו לעניים: **בקעה מבאן**
ובקעה מבאן מיבעיא. ולא משמע
ליה דלמא לאשמועינן דלפ"ה צעי לורת
הפתח אלא אחי לאשמועינן דלפי
צלות הפתח: **אם היה מבוי ב"ה**
לרחבה אינו צריך בו. פירש רש"י
דנפרשה רחבה כנגדו איירי דל"כ
מאי אשמועינן לאשמועינן דאין
רחבה אוקרת על המצוי לא אילטרין
לרחבה לית זה דיוורין כלאמרין צפ'
צ' (ד' מד): וצ' רחבה דהוה צפוס
נהרא מאן דשרי משום דלית זה
דיוורין והלכתא כרבינא לקולא
הגרה"ה
אפילו מאן דאסר
איכא למימר דאיירי
ברחבה שכל אחד
היה חלקו מצבור זה
ברחבה ואיכא למיחש
שמא כל אחד יכנס
בחלקו כלאמר
בסמוך (א). ע"כ:
דצעי למימר אין צריך כלום אפילו לא
עירצו אבל חצר דלית צפ' דיוורין
אסור עד שיערצו דסבר נראה מצדן
ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי
ופתח וצלה לאמנע רחבה איירי

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציליאתו מן המבוי ש' מקום לנטות
לכאן ולכאן ולא אחי למישרי מפולש:

דאי
ובגולגולת בית שמאי
אומרים ככלא מקדש
במשנה שנו באהוה מקדש
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' מרי. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא פה הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל ככלע. מעשה בר' עקיבה שליטא אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובבב' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שרצה לעשות לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. ותיב הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילין, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

ורבי יהושע. צפרק הזהב צבצא מליעא (ד' נט): **ואיבעית אימא.**
הרואה לעשות דקתני לאו בית שמאי וזית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
כז"ה צעי למיעבד אלא אפלוגותא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי
בעלמא בשאר מיילי כגון אלו מחלוקות דבית שמאי וזית הלל
היכי דפליגי בית שמאי וזית הלל

דצברי מחלוקתן: **מל מקום.** צרייתא
(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבד
כתרי חומרי: הלכה. כתנא קמא:
ואין מורין קן. אלא כחגיגה דצעי
ללמות: **דספרן אהרדי.** תרי תנאי
דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא
דחומריה דמר צהאי הוי קולא דזוכמא
אחריתי וטעמא דקוליה דמר צהאי
הוי חומרא דזוכמא אחריתי מאן

דעבד צהאן תרי דוכתי לחומרא
מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא
דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא וחי
ההוא טעמא סבירא ליה ליעבד
קקוליה וחומריה: כגון שדרה וגולגולת.
של מת דאפילו צהא דלגית שמאי לא
הוי חסרון אלא צ' חוליות ואם חסרה
חוליא אחת עדיין מטמא צהאל וגבי
טריפה נמי לא הוי חסרון לגבי מת
טעמא דבית שמאי חומרא לגבי מת
ולגבי הלל דלמרי חסרון הוא הוי
חומרא לגבי טריפה ומאן דעבד
צטריפה כבית הלל וכבית שמאי צמת
הוי כסיל דהא סתמן עובדי אהרדי
דהכא הוי חסרון והכא לא הוי
חסרון: השדרה והגולגולת. גבי
טומאת אהל צמת כמה חסרון
בצדקה ותלמא ממורת שדרה ומדון
כשאר עלם כשעורה שאינו מטמא
צהאל: כמלא מקדח וכדי שינטל מן
החי וימות מפרש להו צכורות צ'
שליטא: אלא היכא דלא ספיקו חומרי
אהרדי כגון הכא דפליגי בתרי מיילי
דתיילין בתרי טעמי מר מחמיר צהא
עקום ומר מחמיר צהא מפולש ולא
סתמן חומרי אהרדי עבדו: שליטא
אפיקו כל האילין קרוי אתרוג: שני
עישורין. שניה יוצאה ושלישית נכנסת
הוא. שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון
ושני השלישית מעשר ראשון ומעשר
עני: אחד דצברי בית שמאי. דלמרי'
באחד בשבט ראש השנה לאילין וכבר
נכנסת שלישיית: אחד דצברי בית
הלל דלמרי' עד חמשה עשר צו לא
הוי ראש השנה ועדיין שניה היא:
גמריה איסופיק ליה. וכוליה כז"ה
עבד: מחלוקת. דמנזואות המפולשין
דמ"ק וחגיגה: סרטיא ופנטיא

שתיקו רה"ר כלאמרין ציליאות השבת (שבת ד' א). איזו רה"ר סרטיא
ופנטיא סרטיא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרבים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:
קבעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (ב) ומפסיים צה. רב יוסף משמיה דרב יהודה סתמא ולא פירש לו רב יהודה לרב יוסף מני קבל
האי קיום דלם היה סוף המצוי הזה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המצוי מפולש שפריך כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין צריך גנוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר צריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחיק דנפרשה נמי רחבה כנגד פרתה המצוי ככותל כנגדו
לרה"ר אחא לאשמועינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צרחה סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלימתא היא והא ליכא למימר
דמשום צי רחבה אילטרין לאשמועינן דלא אסרי אצני מצוי ואפילו לא עירצו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירצו דסתם רחבה אין צה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (ו) כלאמרין צפרק שני (ד' כה). מאן דשרי לטולטולי
מן המצוי לתוכה משום דלית זה דיוורין והלכתא כותמיה דקיימא לני' צכל התורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צר מנאמנא ציעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש צה דיוורין ועברו ואלו
עודלא בררחה היתה כלאמרין קאמן [ע"כ] עודלא הוה צדורא דרעותא כו'. כל כניסה ויליאה דמתים צפה"ס דרך החצר הוא וחצר לפני הצמים:
הא ד"ה הא דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צרישא איליאה דמתים דרב האי קיימא ע"כ משמואל רביה גמרי:

דבר ר' מרי. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא פה הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל ככלע. מעשה בר' עקיבה שליטא אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובבב' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שרצה לעשות לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. ותיב הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילין, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

רב ניסים גאון

ובגולגולת בית שמאי
אומרים ככלא מקדש
במשנה שנו באהוה מקדש
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' מרי. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא פה הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל ככלע. מעשה בר' עקיבה שליטא אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובבב' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שרצה לעשות לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. ותיב הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום ונתתהו] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילין, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

(א) דברי רבינו בתוספתא וצ"ל כגון שדרה שנטל ממנה חוליא בלא לעל או שעקר גלע ממנה וחלי חוליא צהיה טריפה (עי' חולין
(י"ב) דסמרי אהרדי אבל מרי חומרי ס'. (ג) נראה דל"ל וחי אפטר לא נומר בשעה אחת הוא מיי ככ"ש וגם אלו כמת ככ"ה.